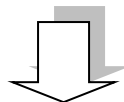

Matura pisemna z języka polskiego na poziomie podstawowym

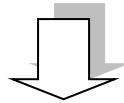

Czas trwania: 170 minut

Część I. Test:

- 2- 3 krótkie teksty do czytania
- 2 zestawy zadań do rozwiązania
- liczba punktów za test: 20

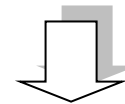
Część II. Wypracowanie:

- wymagana minimalna liczba słów: 250
- liczba punktów za wypracowanie: 50
- 2 tematy – do wyboru

Rozprawka problemowa

dłuższa wypowiedź pisemna,
podstawą do jej napisania może
być tekst epicki lub dramatyczny

Interpretacja wiersza

dłuższa wypowiedź pisemna,
podstawą do jej napisania
jest utwór liryczny

Jeśli załączony w arkuszu tekst jest fragmentem lektury obowiązkowej, oznaczonej w podstawie programowej gwiazdką, musisz w swoim wypracowaniu odwołać się do całego utworu.

Lista lektur, które musisz znać

(egzamin maturalny z języka polskiego obejmuje treści programowe nie tylko z liceum, ale także częściowo z gimnazjum)

Etap gimnazjum

* Jan Kochanowski – wybrane fraszki, *Tren V*, *Tren VII*, *Tren VIII*

* Ignacy Krasicki – wybrane bajki

* Aleksander Fredro – *Zemsta*

* Adam Mickiewicz – *Dziady cz. II*

* Henryk Sienkiewicz – wybrana powieść historyczna (*Quo vadis* lub *Krzyżacy*, lub *Potop*)

Etap szkoły ponadgimnazjalnej

* *Bogurodzica*

* Jan Kochanowski – wybrane pieśni, treny (inne niż w gimnazjum), psalm

* Adam Mickiewicz – *Dziady cz. III*

* Adam Mickiewicz – *Pan Tadeusz*

* Bolesław Prus – *Lalka*

* Stanisław Wyspiański – *Wesele*

* Bruno Schulz – wybrane opowiadanie

* Witold Gombrowicz – *Ferdydurke*

Jak napisać rozprawkę?

1. Przeanalizuj uważnie **temat**. Ma on zawsze stałą formułę i zawiera następujące elementy:
 - **pytanie** wymagające rozstrzygnięcia lub rozwiązania problemu, np. *Czy...?; Czym dla człowieka może być...?; Czym jest... i jaki jest jego wpływ na człowieka?;*
 - **zadanie** do wykonania: *Rozważ problem i uzasadnij swoje stanowisko..;*
 - **wskazanie obowiązkowego tekstu**, który posłuży do argumentacji: *... odwołując się do podanego tekstu...;*
 - określenie **liczby i charakteru innych tekstów**, którymi trzeba się posłużyć: *... oraz innych wybranych przez siebie tekstów kultury;*
 - informację o wymaganej **minimalnej objętości** rozprawki: *Twoja praca powinna liczyć **co najmniej 250 słów**.*
2. Przemyśl problem wskazany w poleceniu i przeczytaj załączony tekst literacki pod jego kątem. Odnieś wnioski z lektury do pytania postawionego w temacie.
3. Sformułuj własne stanowisko wobec problemu (zgodne z odczytaniem tekstu) – postaw tezę lub hipotezę interpretacyjną.

Teza to twierdzenie, które będziesz uzasadniać w rozprawce.

Hipoteza to przypuszczenie, które sprawdzisz, omawiając załączony fragment oraz przywołane teksty kultury.

4. Uzasadnij swoje **stanowisko** – **zgromadź i przedstaw argumenty**, które potwierdzą przyjętą tezę lub pozwolą zweryfikować hipotezę. Muszą one wynikać z wnikliwej analizy i interpretacji załączonego tekstu. Poszukaj w tekście **przykładów**, ilustrujących Twoje argumenty.
5. **Odwołaj się do innych tekstów kultury** (utworów literackich, filmów, obrazów itp.), które pomogą Ci trafnie i rzeczowo uzasadnić przyjęte stanowisko. Komentarz lub komentarze związane z przywołanymi tekstami kultury powinny być krótsze niż komentarz odnoszący się do tekstu głównego.
6. Pamiętaj o **podsumowaniu**, w którym sformułujesz wnioski i potwierdzisz słuszność tezy lub rozstrzygniesz hipotezę i sformułujesz tezę.
7. Przestrzegaj ustalonych zasad, którym podlega rozprawka. Buduj swoją wypowiedź konsekwentnie:

WSTĘP:

- Wprowadzenie do tematu.
- Sformułowanie tezy lub hipotezy interpretacyjnej.

ROZWINIĘCIE:

- Przedstawienie argumentów, wynikających z analizy i interpretacji załączonego utworu i innych tekstów kultury.
- Przywołanie przykładów.

ZAKOŃCZENIE:

- Podsumowanie - sformułowanie wniosków.
- Potwierdzenie tezy lub weryfikacja hipotezy.

Punktacja:

- A. Stanowisko **adekwatne do problemu podanego w poleceniu** – 6 pkt.
- B. Uzasadnienie **trafne, szerokie i pogłębione** – 18 pkt.
- C. **Brak** błędów rzeczowych - 4 pkt.
- D. Kompozycja **funkcjonalna** - 6 pkt.
- E. **Pełna** spójność wypowiedzi lub **nieznaczące zaburzenia** spójności - 2 pkt.
- F. Styl **stosowny** - 4 pkt.
- G. **Brak** błędów językowych lub **nieliczne** błędy **nierażące** - 6 pkt.
- H. Zapis **w pełni poprawny** lub **nieliczne** błędy **nierażące** – 4 pkt.

Jak napisać interpretację wiersza?

1. Przeanalizuj uważnie **temat** pracy. Ma on zawsze stałą formułę i zawiera następujące elementy:
 - o **polecenie, określające zadanie** do wykonania: *Zinterpretuj podany utwór. Postaw tezę interpretacyjną i udowodnij ją;*
 - o informację o wymaganej **minimalnej objętości**: *Twoja praca powinna liczyć **co najmniej 250 słów**.*
2. Przeczytaj załączony tekst poetycki i określ jego problematykę.
3. Brak wskazówek w poleceniu pozwala na **wybór koncepcji** interpretacyjnej, **zgodnej z tekstem** – możesz przedstawić **własny pomysł na odczytanie wiersza**. Sformułuj tezę lub hipotezę interpretacyjną.

Teza to twierdzenie, które będziesz uzasadniać w pracy.

Hipoteza to przypuszczenie, które sprawdzisz, omawiając załączony tekst oraz przywołane teksty kultury.

4. Uzasadnij swój pomysł – **zgromadź i przedstaw argumenty**, które potwierdzą przyjętą tezę lub pozwolą zweryfikować hipotezę. Poszukaj w tekście **przykładów** ilustrujących Twoje argumenty. Argumenty i przykłady muszą wynikać ze sfunkcjonalizowanej analizy i interpretacji załączonego tekstu.
5. Przywołaj konteksty interpretacyjne - odwołaj się do innych tekstów kultury (utworów literackich, filmów, obrazów, plakatów, rzeźb, itp.), które pomogą Ci trafnie i rzeczowo uzasadnić przyjęte stanowisko.
6. Pamiętaj o **podsumowaniu**, w którym sformułujesz wnioski i potwierdzisz słuszność tezy lub rozstrzygniesz hipotezę i sformułujesz tezę.
7. Przestrzegaj ustalonych zasad konstrukcyjnych. Buduj swoją wypowiedź konsekwentnie:

WSTĘP:

- Wprowadzenie do tematu.
- Sformułowanie tezy lub hipotezy interpretacyjnej.

ROZWINIĘCIE:

- Przedstawienie argumentów, wynikających z analizy i interpretacji załączonego utworu.
- Przywołanie przykładów z wiersza i innych tekstów kultury.

ZAKOŃCZENIE:

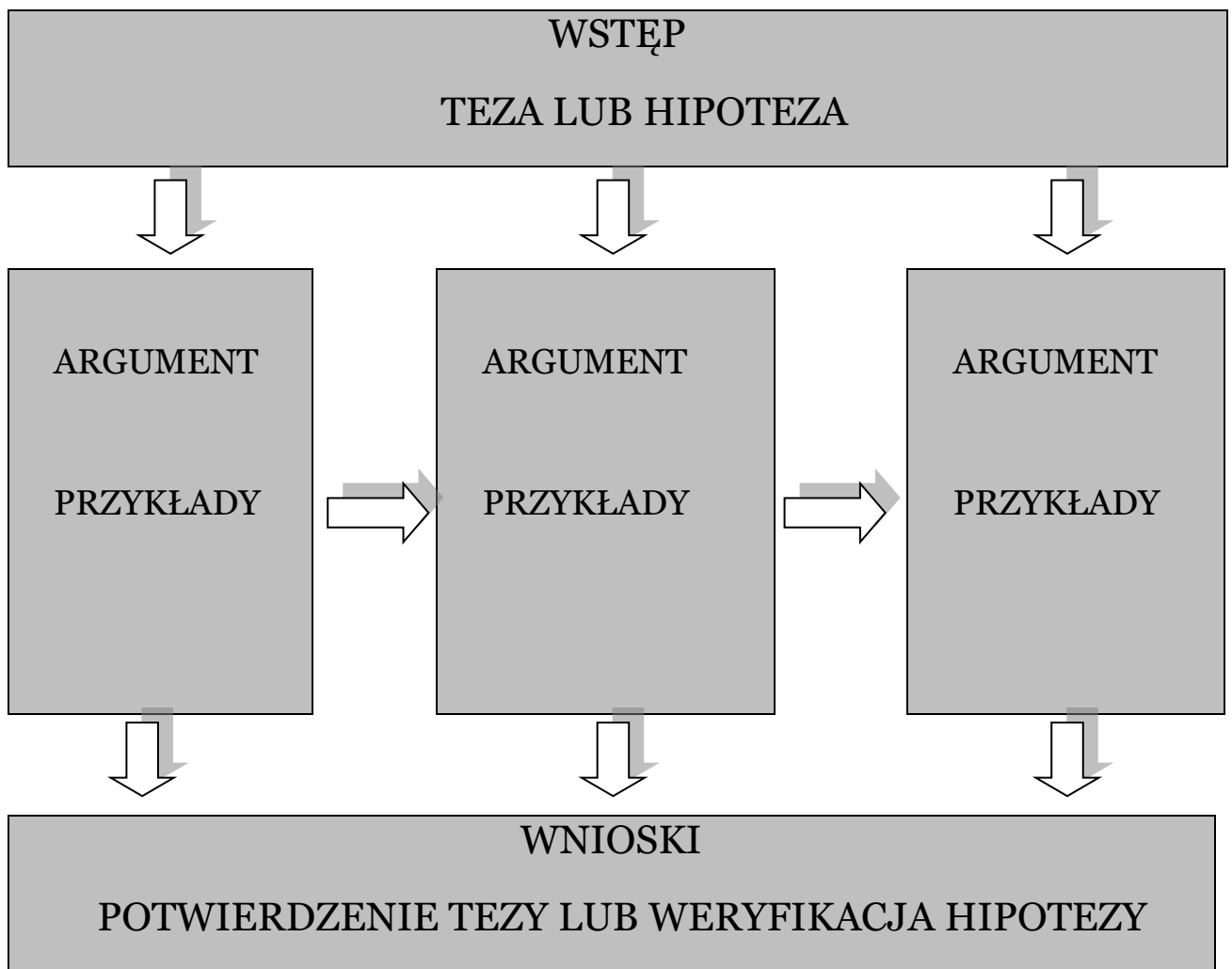
- Podsumowanie - sformułowanie wniosków.
- Potwierdzenie tezy lub weryfikacja hipotezy.

Punktacja:

- A. Koncepcja **niesprzeczna z utworem, spójna i obejmująca sensy niedosłowne** – 9 pkt.
- B. Uzasadnienie **trafne i pogłębione** – 15 pkt.
- C. **Brak** błędów rzeczowych - 4 pkt.
- D. Kompozycja **funkcjonalna** - 6 pkt.
- E. **Pełna** spójność wypowiedzi lub **nieznaczące zaburzenia** spójności - 2 pkt.
- F. Styl **stosowny** - 4 pkt.
- G. **Brak** błędów językowych lub **nieliczne** błędy **nierazące** - 6 pkt.
- H. Zapis **w pełni poprawny** lub **nieliczne** błędy **nierazące** – 4 pkt.

Niezależnie od tego, czy wybierzesz rozprawkę czy interpretację wiersza:

8. Zwróć uwagę na **poprawność rzeczową** wypowiedzi. Jeśli cytujesz, rób to wiernie i zaznaczaj cytaty cudzysłowem. Podawaj informacje, których jesteś pewien (tytuły, nazwiska, daty). Pamiętaj, że popełnienie kardynalnego błędu rzeczowego, świadczącego o nieznajomości tekstu kultury, do którego się odwołujesz, lektury obowiązkowej i kontekstu interpretacyjnego zdyskwalifikuje Twoją pracę.
9. Zadbaj o **przejrzystą, logiczną i funkcjonalną kompozycję** wypracowania. Podziel tekst na akapity. Każdy akapit wyróżnij wcięciem. Pamiętaj, aby rozwijał jedną myśl, dotyczył jednego zagadnienia. Pilnuj, żeby kolejne elementy wypracowania logicznie z siebie wynikały i łączyły się w spójną całość. Układ pracy powinien ułatwić czytającemu jej zrozumienie, przekonać o słuszności postawionej przez Ciebie tezy. W tym celu możesz wprowadzić tytuły i śródtytuły.
Wykorzystaj brudnopis z arkusza egzaminacyjnego i przygotuj w nim plan lub konspekt swojej pracy: uporządkuj logicznie argumenty i przykłady, które chcesz przywołać, wypunktuj wnioski, wyeksponuj najważniejsze stwierdzenia i połącz je z konkretnymi spostrzeżeniami lub cytatami. Notatki sporządzone w brudnopisie nie są oceniane. Pamiętaj o trójdzielnej kompozycji pracy.

10. Dbaj, aby Twoja **wypowiedź była spójna**. Używaj środków językowych, które wiążą poszczególne zdania i akapity. Stosuj sformułowania typu: *nawiązując do..; równie istotną sprawą jest..; nie można zapominać, że..; należy zaznaczyć, że..; można też zwrócić uwagę na..; odwołując się do..; przykładem tego jest..; kolejną ważną kwestią jest...* Umiejętnie wprowadzaj cytaty: *moje zdanie najlepiej potwierdzą słowa: „.....”; powołam się na słowa: „.....”; świadczą o tym słowa: „.....”; oto co na temat mówi ...: „.....”; aby poprzeć moje zdanie, przytoczę słowa ...: „.....”; rację ma ..., mówiąc: „.....”; najlepiej ilustrują to słowa: „.....”.*
11. Zachowaj **stosowny, czyli odpowiedni styl**. Pisz w sposób zwięzły, przejrzysty i komunikatywny. Nie buduj długich i zawiłych zdań. Unikaj powtórzeń, stosuj synonimy i peryfrazy. Uważaj na połączenia między zdaniami, nie gub głównej myśli, nie zostawiaj niedokończonych zdań. Nie używaj wulgaryzmów i słów obraźliwych. Nie stosuj słownictwa potocznego. Posługuj się naturalnym językiem, bez ozdobników i patetycznych sformułowań.
12. Po napisaniu pracy przeczytaj ją jeszcze raz. Zadbaj o poprawność językową, ortograficzną i interpunkcyjną. Możesz skorzystać ze słowników: poprawnej polszczyzny i ortograficznego.
13. Pisz wyraźnie czarnym długopisem. Nie używaj korektora, a błędne zapisy przekreślaj.

Jeśli w kategorii A praca uzyska o punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.

Jeśli w kategorii A praca uzyska 3 punkty, a w kategorii B – o punktów, egzaminator nie przyznaje punktów w pozostałych kategoriach.

Jeśli praca składa się z mniej niż 250 słów, egzaminator przyznaje punkty tylko w kategoriach A, B i C.

Pojawienie się rzeczowego błędu kardynalnego dyskwalifikuje pracę – zdający otrzymuje o punktów.